

MAKTABGA TA'LIMDA QO'L ISHINI ISHLAB CHIQUISH TA'LIMI

Turdaliyeva Nurjahon,
Qo'qon universiteti
Ta'lim kafedrasida o'qituvchisi

Anotatsiya. Maktabgacha yoshidagi bolalarning mehnat tarbiyasini rivojlantirish hozirgi davirda eng dolzab masalalardan biri xisoblanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni mehnatini o'ziga xos tomonlarini juda ko'p olimlar tomonidan o'rganilgan. Bolalar mehnatini muhim belgisi uni malum maqsadga qaratilganligi. Ta'limini faol qo'l mehnatisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Bu faoliyat turida bola yuqori qiziqishni his etadi. Ushbu omil bolalarning umumiy aqliy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi..

Kalit so'zlar: shaxs, qo'l mehnati, maktabgacha ta'lim, badiiy asarlar, plastilin, origami, qaychi, dekorativ, talaba.

"Bolalarga mehnat quvonchini bering. Bu quvonch muvaffaqiyat, o'z mahorati va bajarilgan ishning muhimligini anglash qobiliyati va boshqalarni xursand qilish imkoniyati bilan bog'liq.

Oqimlar oqadi. Bolaning qo'l harakatida qanchalik ko'p ishonch va zukkolik, mehnat quroli bilan o'zaro ta'sir qanchalik nozik bo'lsa, bu o'zaro ta'sir uchun zarur bo'lgan harakatlar qanchalik murakkab bo'lsa, qo'lning tabiat va ijtimoiy ish bilan o'zaro munosabati shunchalik chuqurroq bo'ladi: bola qanchalik ko'p qobiliyatlarga ega bo'lsa, bola shunchalik aqli bo'ladi VA Suxomlinskiy.

Insonning barcha aqliy, jismoniy, axloqiy va estetik rivojlanishining asosiy tamoyili, o'zagi mehnatdir. An'anaviy hunarmandchilik va badiiy hunarmandchilik kishilarning maishiy va ijtimoiy mehnati asosida shakllanib, xalqning madaniy merosi va faxri hisoblanadi. "Hunarmandlik ruhi" qo'l mehnatiga asoslangan bo'lib, uni bog'cha yoshidagi bolalarga tanishtirish kerak.

Qo'l mehnati bolalarda konstruktiv qobiliyatlarni, foydali amaliy ko'nikmalarni va yo'nalishlarni rivojlantiradi, mehnatga qiziqishni, uni o'z zimmasiga olishga, uni engishga tayyorlikni, o'z imkoniyatlarini baholash qobiliyatini, ishni iloji boricha yaxshiroq bajarishga intilishni shakllantiradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida qo'l mehnati tarbiyasi kattalar mehnati bilan tanishish,

bolalarni arzon mehnat faoliyati bilan tanishtirish orqali maktabgacha ta'lim tashkilotida o'quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishning muhim vositasidir. Qo'l mehnati insonning estetik ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan bo'lib, bolalarning konstruktiv va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, mehnat faoliyatiga ongli munosabat va qiziqish, natijaga erishish qobiliyati shakllanadi. Bolalar maqsadga erishish yo'llarini, harakatlar ketma-ketligini,

materiallarni qayta ishlash usullarini va uning qismlarini ulashni rejalashtirishni o'rganadilar.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida mehnat faoliyati turlari har xil. Ular orasida bolalar uchun eng qiziqarli va bolaning aqliy fazilatlarini shakllantirishda katta yordam beradigan turi qo'l mehnatidir. Qo'l mehnati pedagogik adabiyotlarda bolalarni kelajakda ular tanlaydigan va shug'ullanadigan mehnat faoliyatiga tayyorlaydigan muhim psixologik vosita sifatida e'tirof etilgan. Maktabgacha yoshdagi bolalar hayotida qo'l mehnati muhim o'rin tutadi. Bu bu yoshda bolalarning jismoniy salomatligi va kuch-quvvati uchun poydevor qo'yiladi, bolalarning intellektual fazilatlarini shakllanadi.

Qo'l mehnati deganda, asosan, qog'oz, karton, pomeraniya, izalon, yog'och, tabiiy materiallar, somon, daraxt po'stlog'i, shaftoli yadrolari, makkajo'xori po'stlog'i, shuningdek, tashlab ketilgan materiallar, parchalar, matolar va hokazolarni tushunamiz. turli plastmassa idishlardan kichik qutilar, bolalar o'yinchoqlari va turli hayvonlar yasash usullari. Qo'l mehnati bolalarning qurish va yasash qobiliyatini, ijodkorlik va ijodkorlikni rivojlantiradi. Mehnatga qiziqishni uyg'otadi, tashabbuskorlikka, o'z kuchiga va o'z imkoniyatlarini baholashga o'rgatadi, mahsulotni iloji boricha chiroyli qilishga intiladi, estetik didni o'rgatadi. xomashyodan tejamkorlik bilan foydalanishni o'rganadilar. Bola uchun dastlab ahamiyatsiz bo'lib tuyulgan narsa uning ko'z o'ngida qo'li va idroki bilan o'zgaradi. Bunda bola uchun eng qimmatli tuyg'u mehnatdan zavq olish, undan zavq olish va o'ziga ishonchdir.

Bolalar bog'chasida va oilada to'g'ri tashkil etilgan qo'l mehnati bolalarga turli materiallarning sifati va imkoniyatlari haqida chuqur bilim beradi, ijobiy his-tuyg'ularni uyg'unlashtirishga yordam beradi, mehnat va hunarmandchilikning o'ziga xos xususiyati. xususiyatlarini o'zlashtirish istagini rag'batlantiradi. Badiiy qo'l mehnati - bu bolaning turli materiallar bilan ijodiy ishi bo'lib, uning jarayonida u kundalik hayotni bezash uchun foydali va estetik jihatdan muhim ob'ektlar va mahsulotlar (o'yinlar, ish, dam olish) yaratadi. Bunday ish bolaning dekorativ badiiy va amaliy faoliyatidir, chunki u go'zal narsalarni yaratishda materiallarning estetik fazilatlarini hisobga oladi, shu asosda uning g'oyalari, bilimlari va amaliy tajribasi ishda rivojlanadi va o'zlashtiriladi. jarayon. Shuning uchun qo'l mehnati bolalarning barkamol rivojlanishining muhim elementidir. ishonish uchun barcha asoslar bor. Oddiy qog'ozdan bolalar kabutarlar, Rojdestvo daraxti bezaklari, turli xil ilovalar, origami asosidagi mahsulotlarni yasashlari mumkin. Bolalarga yasash uchun asbob-uskunalar berishdan oldin jihozlar,

qayerda va qanday ishlatilishi haqida batafsil intervyu berib, qayerda ishlatilishini tushuntirish kerak. Bolalarga kerakli narsalar berilganda, ularni ishlatishning asosiy texnik usullari va xavfsizlik qoidalari bilan tanishtirish kerak. Har qanday ish ijodiy yo'naltirilgan bo'lib, g'oya ishlab chiqilgan taqdirdagina yaxshi natija beradi. Qo'l mehnati darslarida bolalar tushunadigan shakllarni tanlash, bolalarga o'z g'oyalarini tezroq amalga oshirishga yordam beradigan, ishtiyoqni uyg'otadigan, o'z ishiga mehr bilan yondashadigan usullarni tanlash kerak. Bolalar dastlab o'ylagan g'oyani amalga oshirish uchun har doim ham etarli qobiliyat va tirishqoqlikka ega emaslar. Tayyor mahsulotlarni yarim yo'lda tashlab ketish hollari ham mavjud. Ba'zi bolalar mavjud materiallar bilan qanday ishlashni, o'zlari o'ylaydigan narsalarni qanday tanlashni bilishmaydi. O'qituvchi material haqida qayta-qayta gapirib berishi, bolaning nutqini rivojlantirishi, aqliy qobiliyatlarini o'rgatishi kerak.

Bolalarning katta guruhi qog'oz va karton bilan ishlash, katlama (origami qilish), yopishtirish va qaychi bilan kesish mashq qiladi. Qo'l mehnati mashg'ulotlaridan yaxshi natijaga erishish uchun uni haftada bir marta, tushdan keyin qilish tavsiya etiladi. Qo'l mehnati - har qanday yoshdagi bolalar sevadigan faoliyat turi. Mashhur psixolog A.V.Zaporojetsning so'zlariga ko'ra, "Bolani aqli va qalbi bilan tushunish qobiliyati badiiy asarlarni idrok etishda u o'z tasavvurida faol badiiy tasvirlarni yaratganda va shu bilan birga u uchun mavjud bo'lgan badiiy mustaqillik shakllarida qatnashganda eng muvaffaqiyatli bo'la boshlaydi. ." Bolalar turli o'yinchoqlar yasashlaridan qat'i nazar, tarbiyachi hammaga e'tibor beradi. Ular kimgadir yordam berishadi, kimnidir yaxshi ishiga undashadi. Quyida qo'l mehnatining ayrim turlariga to'xtalamiz:

Plastilin maktabgacha va boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar uchun ajoyib hunarmandchilik materialidir. Bolalar plastilinga haykal yasashni yaxshi ko'radilar, chunki u bilan ishlash ularga turli xil san'at turlari - haykaltaroshlik, grafika va boshqalar bilan tanishish imkonini beradi. Plastilin bilan mashq qilish qo'llarning nozik motorikasini rivojlantirishga yordam beradi. bu bolaning aql-zakovatini rivojlantirish va takomillashtirish uchun zarurdir.

Origami diqqatni jamlashga yordam beradi, chunki u kerakli natijaga erishish uchun sizni ishlab chiqarish jarayoniga e'tibor berishga majbur qiladi. Origami bolalarning konstruktiv tafakkurini, ijodiy tasavvurini, badiiy didini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Origami xotiraning rivojlanishini ham rag'batlantiradi, chunki hunarmandchilik qilish uchun bola uni ishlab chiqarish ketma-ketligini, katlama texnikasi va usullarini eslab qolishi kerak. Origami bolalarga asosiy geometrik

tushunchalarni (burchak, yon, kvadrat, uchburchak va boshqalar) o'rgatadi, lug'at esa maxsus atamalar bilan boyitiladi .

Ilova - bugungi kunda bu turdagi mashg'ulotlar bolalar bog'chasida keng qo'llaniladi. Har xil rangli qog'ozlar yoki gaffer qog'ozlardan chiroyli ilovalar yaratish, pomeranianlar o'qituvchi va talaba o'rtasida bevosita ijodiy hamkorlik va yaqinlik yaratadi. Bolaga murakkab elementlarni yopishtirishda yordam kerak, o'rta guruhlarda esa kesish jarayonida yordam berish kerak. Ilova orqali bolalarga sovg'alar tayyorlash va ota- onalarini xursand qilishni o'rgatish kerak.

3 yoshdan 6 yoshgacha bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash uchun yetarli darajada aqliy rivojlanishini ta'minlash pedagoglar mas'uliyatini oshiradi.

Binobarin, bolalarni qo'l mehnatiga asoslangan turli hunarmandchilikka o'rgatish orqali ularning ijodiyoti va intellektual salohiyatini oshirishda bog'cha tarbiyachisining o'rni beqiyos va bu ularga mehnatsevarlik va mas'uliyat yuklaydi.

Qo'l ishi - bu bolalarning mashg'ulot, o'yin va mehnat uchun zarur bo'lgan o'yinchoqlar va asboblarni tayyorlash bo'yicha ishi. Bolalar yelimlash, bo'yash, kesish, arralash, mixlash, tikish va shu kabi oddiy mehnat ko'nikmalarini o'rganadilar. Ularda ijodkorlik, topqirlik, aql-zakovat kabi fazilatlar rivojlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Олий таълим муассасалари педагогларининг креатив қобилиятларини ривожлантиришнинг мазмуни Г Хасанова - Academic research in educational sciences, 2021
2. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin turlarining mazmuni M Norquziyeva – Maktabgacha ta'lim jurnali, 2021
3. Kalendarova Z.K. Maktabgacha yoshdagi bolalarda bilish jarayonining rivojlanishi kompetensiyalarini shakllantirish. "Maktabgacha ta'lim: xalkaro tajriba va zamonaviy yondashuvlar". – Toshkent, 2021. 27-may. B. – 104 -106
4. Календарова З.К. Методы и методические приемы обучения детей дошкольного возраста математике. Московской области «Государственный гуманитарно-технологический университет»: «Студенческая наука подмосковью» материалы международной научной конференции молодых ученых. – Орехово-Зуево: Редакционно-издательский отдел ГГТУ, 2018. – С. 221-224.
5. Tsvetnoy mir." Jurnalni. Bolalar bog'chasida, boshlang'ich maktabda va oilada san'at va dizayn ". - IHORAO: №1 / 2012.
6. <https://mv-wedding.ru/uz/sport/ruchnoi-i-hudozhestvennyi-trud-kak-vid-truda-detei-doshkolnogo>

7. Imomaliyeva, M. (2024). NODIRA MELODIES OF NAVOI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10, 121-123.
8. Otto, M., & Thornton, J. (2023). MAKTABGACHA INKLYUZIV TA'LIM SHAROITIDA BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 408-411.
9. Maxliyoxon, O., & Shaxnozaxon, J. (2024). DRAMA AND ARTISTIC READING IN PRIMARY GRADES: Study guide. ISBN-13, 979-8324468415.
10. Maxliyoxon. (2024). [MODERN INTEGRATION OF PRIMARY EDUCATION, ART, PEDAGOGY AND INFORMATION COMMUNICATION.](#) ISBN-13 : 979-8323781928 1, 158
11. Odilova, M. (2024). O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA PISA TESTINING ISTIQBOLLARI. Nordic_Press, 3(0003).

